

Beleidsplan 2023-2024 Voedselbank Leidschendam-Voorburg

Vooraf

Voedselbank Leidschendam-Voorburg (LV) bestaat nu ruim 20 jaar, waarvan 19 jaren in de huidige vorm van een Stichting. In deze ruim 20 jaar heeft de Voedselbank-LV een forse ontwikkeling doorgemaakt, niet alleen qua aantallen voedselpakketten, maar ook qua interne organisatie. De Voedselbank-LV is op dit moment een organisatie die zijn zaakjes goed op orde heeft. Dat hebben we in hoge mate te danken aan de enthousiaste inbreng van de vele vrijwilligers die voor de Voedselbank-LV werken.

Iedere week zorgt het team van circa 45 vrijwilligers ervoor dat voedsel wordt ingezameld, verdeeld en uitgegeven op de drie uitdeelpunten in Leidschendam en Voorburg. Iedere week worden circa 250 voedselpakketten (stand begin 2023; de teller loopt nog steeds op) samengesteld. Op deze manier wordt (stand begin 2023) voedsel verstrekt aan circa 585 mensen, waaronder 233 kinderen (onder de 18 jaar). Deze voedselpakketten zijn bedoeld voor die mensen in de samenleving die - tijdelijk - niet in staat zijn om zelf te voorzien in de eerste levensbehoeften. Daarmee is de Voedselbank-LV niet meer weg te denken als hulporganisatie in de lokale samenleving. Tevens dragen we bij aan het tegengaan van voedselverspilling.

Voedselbank-LV is volledig afhankelijk van donaties van voedsel door producenten, supermarkten, groothandels en inzamelingen door particulieren, kerken, scholen en andere organisaties. Ook wat betreft de financiële huishouding is de Voedselbank-LV volledig afhankelijk van donaties, giften, collectes en stichtingen die zich richten op goede doelen. De Voedselbank-LV staat midden in de samenleving en wil ook in de toekomst haar rol als hulpverlenende instantie zo goed mogelijk invullen.

In dit beleidsplan benoemen we een aantal beleidsthema's die voor de komende beleidsperiode van cruciaal belang zijn voor de kwaliteit en de continuïteit van het functioneren van de Voedselbank-LV. Het gaat om:

1. Het (blijven) inspelen op de sterke groei van het aantal verstrekte pakketten
2. Het (blijven) vinden en (blijven) bereiken van de cliënten
3. Het verder optimaliseren van de voedselverwerving
4. Het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de voedselpakketten
5. Het bewaken van de focus in onze missie
6. Het borgen van kwaliteit en continuïteit van ons team aan vrijwilligers
7. Ervoor zorgen dat onze financiële situatie gezond blijft
8. Het inzetten van communicatiemiddelen

Inleiding

De Voedselbank LV is al ruim 20 jaar actief om, als vrijwilligersorganisatie, een bijdrage te leveren aan het tegengaan van voedselverspilling en het lenigen van de hoogste nood van mensen in de samenleving. Wij helpen mensen die, om wat voor reden dan ook, tijdelijk, in een situatie zijn terecht gekomen dat zelfs het verwerven van voedsel niet meer tot de vanzelfsprekende dagelijkse praktijk behoort. De Voedselbank-LV draagt hiermee bij aan de doelstellingen die landelijk zijn vastgelegd en door alle Voedselbanken worden onderschreven.

Hierbij past een verzuchting: uiteindelijk zou de belangrijkste doelstelling moeten zijn, dat de Voedselbank overbodig zou worden. Vooralsnog lijkt dit echter een illusie en blijft de Voedselbank voorlopig nog 'brood' nodig.

De Voedselbank-LV heeft in de afgelopen jaren een grote ontwikkeling doorgemaakt. Deels loopt deze ontwikkeling parallel aan de landelijk trends, deels hebben we, als Voedselbank-LV, eigen keuzes gemaakt.

Op dit moment functioneert de Voedselbank-LV goed. We zijn gezegend met een hoogwaardig en enthousiast team aan vrijwilligers en we kunnen, mede dankzij dat team, wekelijks een behoorlijk voedselpakket samenstellen voor en uitdelen aan onze cliënten.

We maken gebruik van de diensten van het Regionale Distributiecentrum (RDC). In het verband van het ROP voeren we discussies over de gewenste aansturing en het gewenste model van het RDC.

We hebben goede relaties met vrijwel alle supermarkten en tal van andere winkels in onze gemeente die ons behulpzaam zijn bij het bijebrengen van voedsel voor de voedselpakketten.

Daarnaast prijzen we ons gelukkig met onze maatschappelijke inbedding, waardoor we met regelmaat een beroep kunnen doen op instellingen als kerken, lokale instellingen voor goede doelen, serviceclubs en dergelijke. Ook tal van scholen zetten zich regelmatig voor ons in. Ook doen we regelmatig een beroep op inwoners van onze gemeente om, via specifieke acties, hun bijdrage aan onze inspanningen te leveren.

Daarnaast participeren we in het Regionale Overlegplatform (ROP), het afstemmingsplatform van Voedselbanken in onze omgeving. Ook onderhouden we goede bilaterale banden met enkele Voedselbanken in omliggende gemeenten.

Ten slotte: onze financiën zijn op orde en onze huisvesting evenzeer.

Tegelijkertijd realiseren we ons dat we geen moment op onze lauweren kunnen rusten. We moeten ons continu de vraag blijven stellen of en hoe we de kwaliteit en de continuïteit van ons functioneren kunnen borgen en we moeten ook continu alert zijn op de vraag waar we ons kunnen verbeteren.

Beleidsthema 1: (blijven) inspelen op de sterke groei van het aantal verstrekte pakketten

In het kalenderjaar 2022 hebben we, als Voedselbank, een ongekennde stijging doorgemaakt van het aantal verstrekte pakketten: van circa 140 per 1-1-2022 naar 245 per 1-1-2023. Een stijging van maar liefst 75%. Die stijging is groter dan we ooit hebben meegemaakt en ook veel groter dan wat het landelijk beeld is (ongeveer +30%). En de stijging is na 1-1-2023 nog verder doorgegaan. Een goede verklaring daarvoor ontbreekt voorshands.

Gelukkig zijn we erin geslaagd om deze groei op te vangen. In grote mate is dat te danken aan de extra inzet van onze vrijwilligers. Die hadden hun handen vol aan de intensivering bij het inpakken en het uitdelen van de pakketten.

Daarnaast hebben we uiteraard wegen moeten zoeken om aan voldoende voedsel te komen om de pakketten op een redelijk peil te houden. Dat is gelukt, mede dankzij een aantal zeer geslaagde inzamelingsacties bij supermarkten, waarbij we aan het winkelende publiek hebben gevraagd iets extra's te kopen en dat te bestemmen voor de voedselbank.

We zijn ook intensiever voedsel gaan inkopen. Dat was hoognodig om de pakketten op peil te houden. En het was mogelijk, dankzij de gulheid waarmee individuele burgers, bedrijven en instellingen ons financiële donaties hebben gegeven. We zijn daar enorm blij mee.

Het is een uitdaging om op deze lijn door te gaan. De 'traditionele' wijzen van verwerving van voedsel (met name het 'afromen' van voedselverspilling in diverse ketens), blijven van belang, maar zijn waarschijnlijk onvoldoende om in de komende jaren mee te volstaan. We zullen heel actief moeten zijn bij het inzamelen van voedsel en van donaties om ons werk op het gewenste niveau voort te kunnen zetten.

Inkoop van voedsel is inmiddels een onmisbaar element van ons opereren geworden. Daartoe is het van groot belang dat we financieel gezond zijn en blijven (zie ook beleidsthema 7). We hebben een financiële reserve kunnen opbouwen dankzij de vrijgevigheid van velen in de afgelopen periode. We gaan die financiële reserves in de komende jaren in een verantwoord ritme actief inzetten, onder andere voor het inkopen van voedsel, waardoor we onze kerntaak (het verstrekken van voedselpakketten) waar kunnen blijven maken.

Beleidsthema 2: Het (blijven) vinden en (blijven) bereiken van de cliënten

Ons streven is om alle cliënten en potentiële cliënten te bedienen. We zijn en blijven dus actief op zoek naar nieuwe cliënten. Niet omdat groei goed is, maar omdat het onze missie is om iedereen die daar recht op heeft, te bedienen.

We houden daartoe contact met het gemeentebestuur, zowel ambtelijk als op bestuurlijk niveau, en we hebben in het afgelopen jaar ook de relaties met de gemeente al duidelijk versterkt; we gaan graag door op die weg. Aandachtspunt daarbij is dat we willen voorkomen dat dit een (te) grote bureaucratische last op ons, als Voedselbank-LV, gaat leggen.

We onderhouden ook onze contacten met andere maatschappelijke organisaties die ons kunnen helpen bij het (blijven) vinden van onze cliënten. Zo zijn we beschikbaar voor het geven van presentaties op scholen.

We spitsen onze communicatie-uitingen onder andere toe op het bereiken van onze doelgroep.

Bij dit alles onderkennen we dat een (nog verder) groeiende doelgroep nog weer extra inspanningen van ons als organisatie zal vergen. Dat is de uitdaging die we niet uit de weg kunnen en willen gaan.

Beleidsthema 3: Het verder optimaliseren van de voedselverwerving

We realiseren ons dat een toereikende voedselverwerving geen sinecure is. Aan de ene kant zal, met name wanneer het cliëntenbestand zou (blijven) toenemen, de behoefte aan voedsel navenant hoger uitvallen. Aan de andere kant ondervinden we dat supermarktketens steeds meer sturen op 'rationalisatie', oftewel het voorkomen van verspilling; dat zet druk op het voedselaanbod dat voor voedselbanken beschikbaar komt. Aangezien beide tendensen zich tegelijkertijd voordoen, zal dat steeds meer 'spanning' opleveren voor voedselbanken om aan voldoende voedselaanbod te komen. Reden te meer dus om zeer alert te blijven op dit punt.

De vaste basis van wat we aan voedsel kunnen aanbieden, verloopt via het Regionale Distributiecentrum (RDC). We blijven actief betrokken bij het goed functioneren daarvan. Daartoe is participatie in het Regionale Overlegplatform van belang. Ook blijven we investeren in onze (bilaterale) relaties met lokale Voedselbanken in onze nabijheid.

Waar we intensief in investeren is daarnaast het relatiemanagement met de supermarkten en andere winkels in onze gemeente. Sinds begin 2022 is daar een aparte vrijwilliger voor actief geworden.

Een goede relatie met de supermarkten is ook een basisvoorwaarde voor acties waarbij we inwoners van onze gemeente vragen om, tijdens het winkelen, extra spullen in te kopen, juist ten behoeve van de Voedselbank-LV. Maar daar is meer voor nodig. Zo investeren we in onze netwerken, onder andere bij de plaatselijke serviceclubs, om vrijwilligers voor dit soort acties te leveren. We prijzen ons tot nu toe gelukkig met het enthousiasme dat we daarbij ervaren.

Dit alles ondersteunen we met een communicatiebeleid, dat mede gericht is op het genereren van maatschappelijke ondersteuning voor onze Voedselbank-LV.

Onze insteek is dat we in beginsel de voedselpakketten zo veel als mogelijk samenstellen met het voedsel dat ons via deze kanalen 'gratis' bereikt. Maar we ontkomen er inmiddels niet meer aan om met enige regelmaat voedsel in te kopen. Basisvoorwaarde daartoe is een gezonde financiële situatie; daarover straks meer.

Beleidsthema 4: Het bewaken en bevorderen van de kwaliteit van de voedselpakketten

De kwaliteit van de voedselpakketten kent uiteenlopende facetten.

In de eerste plaats willen we blijven borgen dat we voldoen aan de voorwaarden die te stellen zijn aan de voedselveiligheid. Op dit moment lukt dat prima, dankzij de grote toewijding waarmee onze vrijwilligers daarop toezien. We zijn erg blij met de kwaliteit die we nu, in termen van voedselveiligheid, leveren.

In de tweede plaats streven we naar voedselpakketten die helpen bij het bevorderen van een gezond eetpatroon. Dat is geen sinecure. We zijn in hoge mate afhankelijk van wat ons wordt aangeboden, en we kunnen maar in beperkte mate daarop sturen. Toch blijkt het mogelijk om, met name bij acties waarbij we inwoners van onze gemeente vragen om, bij het winkelen, ook iets voor de Voedselbank-LV in te kopen, enige richting hieraan te geven. Ook bij het inkopen van voedsel, geven we hier aandacht aan. Zo kopen we wekelijks met name verse groenten en fruit in.

Beleidsthema 5: Het bewaken van de focus in onze missie

We zijn een organisatie die zich wil focussen op haar kerntaak. We leveren voedselpakketten aan de doelgroep in onze gemeente.

Qua doelgroep willen we ons blijven aansluiten bij de definities van Voedselbanken Nederland.

Qua territoriaal bereik zullen we ons blijven beperken tot cliënten in onze gemeente. Dat kan ook des te beter nu in onze omgeving geen 'witte vlekken' meer bestaan.

We hechten eraan om ons te blijven beperken tot het verstrekken van voedselpakketten. We willen dus de verleiding weerstaan om andere zaken dan voedsel aan onze pakketten toe te voegen. Hier willen we consequent in zijn, omdat anders het eind zoek is.

Dit laat onverlet dat we op sommige zaken een zekere mate van coulance in acht nemen, als we zien dat we maatschappelijke problemen helpen oplossen zonder dat ons dat van onze kerntaak afleidt. Zo verstrekken we, met enige frequentie, ook zaken als zeep, shampoo, wasmiddelen, alsmede persoonlijke hygiënemiddelen en dergelijke, aan gezinnen waar duidelijk behoefte aan dergelijke middelen bestaat.

Een andere manier waarop we inspelen op goede initiatieven die zich buiten onze primaire focus bevinden, is dat we soms in onze pakketten informatie opnemen over zaken die voor onze doelgroep

van groot belang kunnen zijn; denk bijvoorbeeld aan wanneer een groep tandartsen in een bepaald weekend gratis gebitszorg aanbiedt aan de doelgroep die overeenkomt met onze doelgroep.

Beleidsthema 6: Het borgen van kwaliteit en continuïteit van ons team aan vrijwilligers

De Voedselbank-LV drijft geheel op vrijwilligers. Zij zijn ons menselijk kapitaal. Zonder hen zou de Voedselbank-LV niet kunnen bestaan. Ze werken vaak hard, en vele uren per week. We zijn trots op ons team en blij met ons team.

Tegelijkertijd realiseren we ons dat iedere organisatie, en ook de onze, kwetsbaar is. Hoe houd je de mensen enthousiast, hoe houd je ze binnenboord, hoe kom je aan goede opvolgers wanneer iemand toch vertrekt? En wat doe je als mensen op cruciale posities voor kortere of langere termijn uitvallen?

Idealiter hebben we voor cruciale posities altijd vervangers klaarstaan. Maar dat is moeilijk te organiseren. Niet iedereen binnen het team zal een spilfunctie kunnen en willen vervullen, en een organisatie gaat er ook niet beter door functioneren wanneer je spilfuncties dubbel bezet. We moeten dus blijven zoeken naar een balans tussen dagelijkse beslommingen en het langeretermijnperspectief. Wat daarbij kan helpen, is een goede teamspirit. Daar werken we aan, niet in het minst de vrijwilligers zelf.

Beleidsthema 7: Ervoor zorgen dat onze financiële situatie gezond blijft

Onze financiële huishouding is op dit moment op orde. Dat betekent dat we geen tekorten hebben en ook geen tekorten voorzien voor de komende tijd.

Maar er zijn ook risico's. Naar de mate waarin de vraag naar voedselpakketten blijft toenemen en het aanbod van voedsel geringer wordt, kunnen er problemen ontstaan, ook voor onze financiën. We ontkomen namelijk niet meer aan het inkopen van voedsel, en dat kan alleen maar als we daarvoor ruimte hebben in onze financiën (zie ook beleidsthema 1).

We moeten rekening houden met de eventualiteit van grotere investeringen in de komende jaren. Zo beschikken we thans over een goed functionerende bestelbus, maar die kan op enig moment te klein gaan blijken of aan vervanging toe zijn. Een vergelijkbaar risico geldt voor grote installaties zoals de koel- en vriescombinatie. Voor beide onderwerpen is een bestemmingsreserve gevormd.

We prijzen ons gelukkig met onze huidige huisvesting (een huurpand), waar we, dankzij door de gemeente gesponsorde zonnepanelen, een lage energierekening betalen. We sturen erop deze huisvesting zo lang als ons past, te continueren.

We zien het als een uitdaging om, via diverse inspanningen, onze financiën op peil te houden en het geld in te zetten voor datgene waarvoor het bestemd is. Met name ook voor het inkopen van voedsel om de pakketten op peil te houden, ook nu de aantallen te verstrekken pakketten zo sterk gestegen zijn. We zetten de reserves in om in de komende jaren in een verantwoord ritme extra voedsel mee in te kopen voor onze cliënten.

Bij dat alles proberen we onze financiële huishouding zo goed mogelijk op peil te houden.

In de eerste plaats door 'zuinig' met onze middelen om te gaan.

In de tweede plaats door aan actieve en slimme fondsenwerving te doen.

Zo dekken we op dit moment al een belangrijk deel van de operationele kosten van de bestelbus, door bedrijven daarop reclame te laten maken. We proberen om dit verder te versterken.

Een andere manier van fondsenwerving is dat we de plaatselijke kerken, de plaatselijke serviceclubs, scholen en andere maatschappelijke organisaties (waaronder lokale stichtingen voor goede doelen) blijven benaderen om, via specifieke acties of anderszins, ons (ook) financieel te ondersteunen. We bezien daarbij de mogelijkheden om dit koppelen aan de gedachte om de specifieke fondsenwerving aan te haken op de gedachte hoe we ook gezonde voeding kunnen bevorderen.

Daarnaast zullen we wegen blijven verkennen om burgers en bedrijven in onze gemeente te vragen om (financiële) donaties. In 2022 bleken velen uitermate gul in hun donaties. Dat heeft ons enorm geholpen om ruimte te kunnen maken voor het inkopen van voedsel en het opbouwen van een zekere buffer om eventuele verdere groei op te vangen. Maar het is duidelijk dat we ook structureel (financiële) donaties hard nodig zullen hebben.

Ten slotte in dit verband: we memoreerden al dat we inmiddels onze relatie met de gemeente duidelijk versterkt hebben. We ervaren een duidelijk waardering vanuit de gemeente voor ons werk en we overleggen graag met de gemeente over onze rol in het bredere geheel van het Armoedebeleid. We zijn zeer erkentelijk voor de eenmalige subsidie die de gemeente ons in 2023 heeft toegekend en we zullen die gericht benutten.

Beleidsthema 8: Het inzetten van communicatiemiddelen

Op diverse aspecten van onze beleidsthema's zal een goede communicatie onmisbaar zijn: om onze missie goed uit te dragen, om onze cliënten zo goed mogelijk te bereiken, om mogelijke sponsors enthousiast te krijgen. En misschien nog wel als belangrijkste dragende factor: om het maatschappelijk draagvlak onder alles wat we doen, te vergroten.

Om deze redenen sturen we op een actief en samenhangend communicatiebeleid. We hebben daarvoor ook een aparte vrijwilliger 'in dienst'. We richten ons op onze lokale gemeenschap. We zijn ervan overtuigd dat in die lokale gemeenschap voldoende potentieel is aan te boren dat kan bijdragen aan het blijvend goed kunnen functioneren van onze Voedselbank-LV.

Juni 2023